

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Katedra jihoslovanských a balkanistických studií

Posudek oponenta na bakalářskou práci Ivy Mikolandové
„Tematizace chorvatsko-srbského soužití na území dalmatského
vnitrozemí ve vybraných románech druhé poloviny 20. století“

Kolegyně Mikolandová zvolila za téma své diplomové práce vcelku standardní oblast interpretace vybraných děl autorů z jednoho regionu, připojila k tomu ještě mezietnický prvek. Práce se bohužel ne úplně povedla.

Po rámcové úvodu je práce členěna do dvou větších celků - nejprve je tu pokus o historický kontext a následně vlastní literárněvědné téma. Velké nepřesnosti přináší autorka už ve svých historických výkladech v kapitole 2. *Region Dalmatská Zagora*. S fakty pracuje ale poměrně volně, např. už při vymezení Srbů a Chorvatů. Dnešní etnika v tomto smyslu v 16.–18. století neexistovala, hlavní princip sebeurčení vycházel z náboženského vyznání, a ani to nebylo zdaleka jednoznačné. Tvrzení, že Srbové před Turky utekli, islamizovali se či byli pobiti je nepravdivé, velká část Srbů prostě zůstala tam, kde byla a snažila se osmanskou správu nějak "přežít". Na území dnešní severní Albánie obyvatelé přijímali islám hromadně až ve druhé polovině 18. století, proto nemůžeme konstatovat, že Kosovo osidlovali v daném časovém období muslimští Albánci, byli to totiž většinou katolíci. Stejně tak nemohu souhlasit s tvrzením, že se Chorvaté a Srbové vzájemně vnímali nepřátelsky. Naopak, skutečné spory mezi těmito národy jsou v podstatě otázkou až 20. století (v 19. stol. byla jediným sporným bodem příslušnost Bosny a Hercegoviny, do každodenního srbsko-chorvatského soužití se to ovšem téměř nepromítalo) atd., atd. Myslím si, že v primárně literárněvědné práci není nutné pouštět se do povrchních historických či historicko-politologických exkurzů, nepřináší to nic dobrého. Bohužel autorka tímto nekvalitním textem zaplnila celých 13 stran, které mohla alespoň zčásti věnovat hlavnímu tématu.

Druhá část práce je tedy konečně zaměřena na literaturu, bohužel i zde si autorka ne úplně dobře poradila především s teorií. Její interpretace socialistického realismu je naprosto nedostatečná. Pokud tvrdí (resp. nekriticky přejímá názor

Krešimira Nemce) na s. 26, že "Tvorba pod vlivem socialistického realismu se však, jak Nemeč zdůrazňuje, v chorvatském prostředí příliš neujala, obzvláště ne pak v souvislosti s románem. Několik málo agitačních děl zapadlo v zapomnění, a tak lze konstatovat, že po druhé světové válce chorvatská literární produkce tematicky pokračovala v meziválečných tendencích.", musíme opět konstatovat, že tomu tak nebylo. V rámci socialistického realismu vzniklo relativně velké množství především básnických sbírek, povídek a partyzánských příběhů (V. Kaleb, V. Nazor a jiní). Dále i tvrzení, že chorv. literární produkce tematicky navázala na meziválečné trendy je hrubě nepřesné, atd. Těch výhrad a komentářů by byla ještě celá řada i ve vztahu k interpretaci vývoje chorvatské literatury po roce 1952.

K literárněvědné oblasti, tedy k práci s konkrétními texty, se autorka dostává až na straně 30! Bohužel i zde pokračují sled nekriticky převzatých interpretací, povrchních hodnocení (hovořit u Desnici o realismu s modernistickými prvky je opět mimo, jedná se tu o neorealistickej styl s vlivem filozofických trendů, jako byl např. existencialismus atd.). Ve výtkách můžeme pokračovat i dále, podstatné je, že Iva Mikolandová se téměř nikdy nedopracuje k vlastnímu názoru či hodnocení (ať už primární literatury nebo odborných textů), což je závažný nedostatek.

Čtvrtý oddíl se konečně zaměřuje na ohlašované chorvatsko-srbské soužití a jeho literární recepcce. Bohužel se, zjednodušeně řečeno, zas dozvídáme jen to, co si o dílech myslel chorvatský literární historik S. Prosperov Novak, popř. co je o tom na internetu.

V Závěru autorka sama konstatuje, že část dotčených děl se v podstatě nečte, že Chorvaté v dílech označují Srby za četniky a Srbové Chorvaty za ustašovce a že i analyzovaní autoři považují válečné události za utrpení. Tedy to, co je všeobecně známé.

Po jazykové stránce je diplomová práce zvládnuta dobře, najde se pár nepřesností a chyb, ale nejde o nic výrazného. Snad bych jen poznamenal, že přepis bulharských jmen do češtiny se řídí ustálenými pravidly, proto Ванчо Михайлов je Michailov a ne Mihailov (s. 14).

Vzhledem ke značné nevyváženosti práce, ke velkému množství povrchních a nedostatečně zpracovaných interpretací a závěrů sice práci doporučuji k obhájení, ale nemohu navrhnout lepší hodnocení než dobré.

vypracoval 18. 8. 2017, PhDr. Jaroslav Otčenášek Ph.D.